

Open brief

Aan: Staatssecretaris Infrastructuur en Waterstaat

Betreft: sluiting Cokes-Gasfabriek 2 en filter Pelletfabriek en toekomstscenario's IJmond en Tata Steel

Wijk Aan Zee, 6 september 2021

Geachte Staatssecretaris,

Zoals u ongetwijfeld duidelijk zal zijn geworden heeft Tata Steel grote invloed op het leven van bewoners in de IJmond. De omgeving kan deze enorme, zware en zeer vervuilende basisindustrie niet aan. Dit is al decennia aan de gang. De onderzoeken van het RIVM en de GGD spreken voor zich. Uit deze onderzoeken blijkt dat er geen verbetering plaats heeft: er is nog veel meer (long) kanker dan gemiddeld in Nederland en naast lood zijn nu ook de PAK's voor kinderen ziekmakend hoog. Uit ander recent onderzoek van het RIVM bleek al dat er veel ongezonde dagen zijn als het gaat om fijnstof.

Uw partij haalt aan dat er in Nederland 12.000 mensen per jaar voortijdig sterven vanwege luchtvervuiling en dat het een plicht is hier iets aan te doen. U bezoekt nu een van de toplocaties als het gaat om vieze lucht. Van de lokale uitstoot komt 89 procent voor rekening van Tata Steel. Iedereen weet dat de grootste sluipmoordenaar de benzeen en PAK's lekkende Cokes-Gasfabriek 2 (KGF2) van Tata is. Hij is 49 jaar oud, gebouwd voor een levensduur van 15 jaar, en voldoet niet aan de BREF en kan er vanwege zijn verouderd ontwerp nimmer aan voldoen.

Het is in een welvarend land als Nederland onbestaanbaar dat deze gifabriek nog mag draaien. Wij hebben u dan ook gevraagd deze op zeer korte termijn te sluiten. U heeft hier een taak indachtig het voorzorgbeginsel. Iedere dag is er een want de fabriek is een groot risico voor de gezondheid van de bewoners en met name de kinderen in de IJmond. U mag hierbij niet varen op de mooie beloften van Tata Steel dat het beter gaat worden. Daar is geen enkel bewijs voor. Immers, er vinden geen metingen plaats.

Wij hebben u verder attent gemaakt op het toekomstscenario van de bewonersorganisaties voor Tata Steel, dat voor heeft op andere draaiboeken dat het met onmiddellijke ingang forse winst boekt voor zowel de gezondheid van bewoners en de natuur als voor de klimaatdoelen. Bovendien zijn de kosten (uitkoop en aanschaf van bestaande technologie) beheersbaar en relatief laag.

Ter herinnering:

1. Halvering van 'de vuile voorkant' door Hoogoven 6 (en dus de KGF2, een deel van de pellet fabriek en een deel van de sinterfabriek) niet te renoveren maar te sluiten.

2. Eventuele gelijktijdige introductie van een elektrische vlamboogoven ter compensatie van de productie uitval door de sluiting van dit meest vervuilende deel van het bedrijf. (Naar voorbeeld van het zeer vergelijkbare Dofasco in Canada dat op deze wijze in juli het voortouw in vergroening van een hoogovenbedrijf nam)

Met deze investering kan ook een grote stap gezet worden richting een meer circulaire economie doordat met elektro ovens meer retourstaal kan worden verwerkt.

3. Verdere vergroening en innovatie van andere delen van het proces als technologie zich bewezen heeft.

Dit plan staat niet haaks op dat van Tata of de FNV, maar is vooral een versnelling van de voor het leefmilieu meest belangrijke ingrepen. Als gezegd, het is daarbij meegenomen dat klimaatdoelen ook danig versneld worden. En de werkgelegenheidseffecten zijn beperkt. Overigens is er in de regio een schreeuwend tekort aan technisch personeel.

Wij weten dat er meerdere toekomstscenario's zijn. Omdat het hier om een complexe zaak gaat en moeilijke beslissingen die draagvlak vragen, bepleiten wij een Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse (MKBA). Juist omdat een ingrijpend bedrijfsplan voor Tata Steel alle bewoners van de IJmond raakt, is het noodzakelijk om alle scenario's tegen het licht te houden in een transparant en controleerbaar proces waarbij effecten voor gezondheid op de korte en lange termijn inzichtelijk worden gemaakt. De rapporten van het RIVM net als het kankerincidentie onderzoek, onderschrijven de noodzaak. Het RIVM kan dit onderdeel van het onderzoek voor zijn rekening nemen. En zoals u weet kan de MKBA methode natuurlijk evengoed gebruikt worden voor een bestaand bedrijf.

De kwaliteit van politieke besluitvorming in Nederland schoot de afgelopen decennia tekort. inzake duurzaamheid. Er zijn ook meerdere voorbeelden waarbij overheidsbeleid tot het omgekeerde leidde van hetgeen als doel was geformuleerd . Als gevolg wenden burgerorganisaties zich steeds vaker tot de rechter om het beleid weer in lijn met wet en recht te brengen. Bewoners en organisaties in de IJmond hebben zelfs een strafrechtszaak tegen de directie van Tata Steel voorbereid om een einde te kunnen maken aan de moedwillige, onnodige vervuiling.

Met de hangende besluitvorming inzake Tata Steel is er de mogelijkheid te komen tot 'evidence based policy', ofwel besluitvorming die zoveel mogelijk gebaseerd is op onafhankelijke kennis van alle relevante feiten en omstandigheden. Om u te inspireren bieden wij u bij deze een eerste concept startnotitie voor een MKBA aan, gemaakt door CE-Delft (in de bijlage bij deze brief.¹) Deze is mogelijk gemaakt door crowdfunding. De idee is dat ook het CCS en 'Groen Staal' scenario worden meegenomen, zodat dit kan worden vergeleken met de doorrekening die Tata Steel zelf laat uitvoeren. Deze twee processen kunnen dus goed naast elkaar bestaan. Het levert meer/betere gegevens op voor de besluitvorming.

Per directe sluiting van KGF2 en een filter op de Pellet per omgaande moeten gezien de penibele situatie van de volksgezondheid voor welk scenario dan ook voorwaardelijk zijn. Voor de verbetering van de gezondheid moeten nu grote stappen worden gezet.

¹ ook te vinden op ijmond.burgerplatform.nu/mkba/tata

Effect	0-meting	CCS	Waterstof	Kleine fabriek	Herontwikkeling terrein	Maatschappelijke opgave centraal
Producentensurplus						
Investeringskosten						
Werkgelegenheid						
Broeikasgassen op locatie						
Broeikasgassen elders						
Luchtverontreinigende emissies						
Stikstofdepositie						
Geluidshinder						
Lozingen oppervlaktewater						
Veiligheid						
Overheidssubsidies						
Belastinginkomsten						
Juridische haalbaarheid						
Snelheid bereiken resultaat						
Totale contante waarde gehele periode						

Onafhankelijkheid en transparantie zijn in dit dossier van fundamenteel belang. Het past ook in het streven van de regering – met uw partij voorop – tot meer openheid. Het vertrouwen in de overheid in de IJmond is diep geschaad door verschillende affaires, achterkamertjesakkoorden, het ontbreken van volledige en relevante emissiecijfers en politici die het ene zeggen en het andere doen.

Plaats naast dit wantrouwen de verschraling van de democratie in Nederland, een alom geconstateerd feit. Een belangrijke oorzaak van de verschraling? Volgens onderzoekers de grote invloed van het bedrijfsleven op het bestuur. De kracht van de lobby van Tata in Den Haag en in Brussel is bekend. Mede hierdoor hangt er over het Tata-dossier bij voorbaat de verdenking dat het bedrijf en de ministeries het op een akkoordje hebben gegooid. Daarom is in deze zaak een brede coalitie van stakeholders nodig, een transparant proces en onderbouwde politieke besluitvorming op basis van de feiten in een ieders belang. Het primaat van de politiek wordt zo versterkt.

MKBA's fungeren regelmatig als excuustruus voor uitstel. Het is duidelijk dat hier haast is geboden gezien de gezondheidsschade, de noodzaak tot CO2 reductie en de doorlooptijd van technische aanpassingen bij het bedrijf. Vijf maanden lijkt een acceptabele periode wanneer de uitkomst ervan solide en juridisch houdbaar is en op draagvlak kan rekenen en op acceptabele termijn tot resultaten leidt. Volgens CE Delft is vijf maanden haalbaar als alle stakeholders voldoende tijd vrijmaken en volledig meewerken bij het aanleveren van data.

Uw collega-politicus Eric Wiebes heeft destijds moedig stappen gezet in een weerbarstig dossier dat gelijkenis met dit vertoont, de aardgaswinning in Groningen. Het kan dus. U heeft een frisse blik, brede ervaring en in het verleden moed getoond om taboe onderwerpen te adresseren en uw partij is van de feiten zoals in het stikstofdebat bleek. Wij hopen dat u daarom uw steun zult uitspreken voor dit onafhankelijke scenario-onderzoek en transparante besluitvorming. En zich daarvoor met volle energie inzet. Uw elan en overtuiging zal andere belangrijke stakeholders over de drempel kunnen trekken.

Gaarne vernemen we uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Voor vragen en/of het maken van een vervolgspraak kunt u contact opnemen met
Linda Valent (Dorpsraad Wijk Aan Zee)
Telefoon: 06 15573264

Harmen Bos (Burgerplatform Nederland)
Telefoon: 06 533 879 66

Deze brief is mede ondertekend door:

- Dorpsraad Wijk aan Zee (Vera van Waardenburg)
- Burgerplatform Nederland (ijmond@burgerplatform.nu)
- Milieuplatform IJmuiden Noord
- Stichting IJmondig
- Vereniging IJmuiderstraatweg
- Stichting Duinbehoud
- Frissewind.nu

Voor de online documentatie, de voortgang van de ondertekening en de laatste versie van de startnotitie kunt u kijken op:

<https://ijmond.burgerplatform.nu>